

Ondernemen met eerbiediging van **mensenrechten en het milieu**

*TOELICHTING OP DE CORPORATE SUSTAINABILITY DUE
DILIGENCE DIRECTIVE*

Het Klimaatakkoord van Parijs en de CSDDD

Binnen de Europese Unie worden de laatste jaren grote stappen gezet om de doelen uit het Klimaatakkoord van Parijs te halen. De internationale doelen uit het Klimaatakkoord heeft de Europese Unie omgezet naar concrete doelen op Europees niveau in de *Green Deal*. Zo wil de Europese Unie in 2050 het eerste klimaatneutrale continent zijn, en moet in 2030 de CO₂-uitstoot met 55% verminderd zijn ten opzichte van 1990. Deze Europese klimaatdoelstellingen zijn nader uitgewerkt in het *'Fit for 55'*-pakket. Het *'Fit for 55'*-pakket vertaalt deze doelen naar concrete wet- en regelgeving om de doelstellingen te behalen.

Als onderdeel van het *'Fit for 55'*-pakket is de Europese Unie onder andere bezig met het wetsvoorstel voor de *Corporate Sustainability Due Diligence Directive* (CSDDD). Op grond van de CSDDD zijn grote ondernemingen verplicht om doorlopend onderzoek te doen naar hun bedrijfsactiviteiten en die van hun partners. Het onderzoek richt zich op de gevolgen van de bedrijfsactiviteiten van de onderneming op het gebied van mensenrechten en het milieu. Daarnaast moeten passende maatregelen getroffen worden om de eventuele negatieve effecten voor het milieu en mensenrechten te voorkomen, te verminderen en te beëindigen. Vervolgens dient op jaarlijkse basis te worden gecontroleerd of het *due diligence* beleid van de betreffende onderneming en de maatregelen die zij in dat kader heeft getroffen, effectief zijn.

Met de CSDDD wordt een wettelijke minimumstandaard gesteld voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Zo introduceert de Europese Commissie in de voorgestelde richtlijn onder andere een zorgvuldigheidsverplichting op het gebied van mensenrechten en het milieu, en een civiele aansprakelijkheid wanneer niet aan de zorgvuldigheidsverplichting wordt voldaan.

Achtergrond

Een belangrijk onderdeel van de Europese *Green Deal* is het integreren van eerbiediging van mensenrechten en het milieu in het besturen van bedrijven. Het doel van de voorgestelde CSDDD richtlijn is om ervoor te zorgen dat ondernemingen die actief zijn binnen de Europese Unie bijdragen aan de ontwikkeling naar de overgang van een duurzame economie. Door te rapporteren over nadelige gevolgen van de bedrijfsactiviteiten voor mensenrechten en het milieu is het eenvoudiger om deze gevolgen te beperken en te voorkomen. Er zijn al veel internationale richtlijnen die

bedrijven handvatten bieden om het waarborgen van mensenrechten en het tegengaan van negatieve gevolgen voor het milieu in hun bedrijfsmodel en strategieën te implementeren, zoals bijvoorbeeld de *OECD Guidelines on Responsible Business Conduct*. Deze richtlijnen zijn echter niet bindend. Om deze reden heeft de Europese Unie de richtlijn voorgesteld, zodat grote bedrijven worden verplicht eerbiediging van mensenrechten en het milieu in hun bedrijfsvoering te implementeren.

Toepassingsbereik

De voorgestelde CSDDD richt zich zowel op ondernemingen die gevestigd zijn in de Europese Unie als bedrijven die hier buiten zijn gevestigd, maar zich (ook) richten op de Europese interne markt. Tezamen zou het gaan om een groep van ongeveer 17.000 bedrijven.

Onder het huidige voorstel vallen de volgende ondernemingen onder het toepassingsbereik van de CSDDD:

EU-ondernemingen:

1. EU-ondernemingen met meer dan 500 werknemers en een omzet van meer dan 150 miljoen euro;
2. EU-ondernemingen met meer dan 250 werknemers en een omzet van meer dan 40 miljoen euro, waarbij meer dan 50% van de omzet wordt behaald in hoogerisicosectoren¹;

Niet-EU-ondernemingen:

3. Ondernemingen die in de EU meer dan 150 miljoen euro aan omzet behalen;
4. Ondernemingen die in de EU een omzet van meer dan 40 miljoen euro behalen, waarbij meer dan 50% van de omzet wordt behaald in de hoogerisicosectoren.

Onder het huidige voorstel vallen middel- en kleine bedrijven niet onder de CSDDD. Wel wordt verwacht dat ook deze bedrijven - als zij samenwerken met of in dezelfde waardeketen zitten als ondernemingen die wel onder het toepassingsbereik van de CSDDD vallen - indirect alsnog worden geconfronteerd met de voorgestelde wetgeving, aangezien de ondernemingen die een due diligence moeten uitvoeren ook de bedrijfsactiviteiten van partners moeten onderzoeken.

Verplichtingen

Op grond van de voorgestelde CSDDD worden impactvolle wetwijzigingen geïntroduceerd voor de bedrijven die onder het toepassingsbereik van de richtlijn vallen.

1. Zorgvuldigheidsnorm

Ondernemingen die onder het toepassingsbereik van de CSDDD vallen, moeten zorgvuldig omgaan met mensenrechten en het milieu, door de volgende maatregelen uit te voeren:

- zorgvuldigheid integreren in hun beleid en dit periodiek evalueren en actualiseren overeenkomstig de resultaten van de evaluatie;
- feitelijke en potentiële negatieve effecten op mensenrechten en het milieu in kaart brengen en passende maatregelen treffen bij de onderneming zelf, net als bij eventuele dochterondernemingen en zakelijke relaties;
- feitelijke en potentiële negatieve effecten op mensenrechten en het milieu voorkomen, beperken en beëindigen;
- een klachtenprocedure instellen op zodanige wijze dat burgers en maatschappelijke organisaties die te maken hebben met de negatieve effecten van de bedrijfsactiviteiten hierover op toegankelijke wijze en in een transparant proces hun beklag kunnen doen bij de onderneming;
- hun beleid over zorgvuldigheid en de maatregelen die ze op basis daarvan nemen publiekelijk communiceren.

¹ Hoogerisicosectoren zijn sectoren met een hoog risico op negatieve effecten. De hoogerisicosectoren bestaan onder andere uit de sectoren: textiel, kleding, landbouw, visserij, bosbouw, productie van voeding, metaalproducten, landbouwgrondstoffen, chemische producten en minerale grondstoffen.

2. Tegengaan van klimaatverandering

De voorgestelde CSDDD bevat verplichtingen voor ondernemingen om klimaatverandering tegen te gaan. Voor de ondernemingen die vallen onder groep 1 of groep 3, zoals hierboven toegelicht, geldt dat zij een plan moeten opstellen met het doel (a) het bedrijfsmodel van de betreffende onderneming verenigbaar te laten zijn met de overgang naar een duurzame economie en (b) de opwarming van de aarde te limiteren tot 1,5 graden Celsius.

In dit bedrijfsplan moet onder andere worden vastgesteld in welke mate klimaatverandering een risico of gevolg is van de bedrijfsactiviteiten. Wanneer wordt bepaald dat er belangrijke risico's zijn voor het milieu, moet de onderneming doelstellingen voor emissiereducties definiëren.

3. Wettelijke aansprakelijkheid

De voorgestelde CSDDD bevat ook regels betreffende de wettelijke aansprakelijkheid voor ondernemingen voor de negatieve effecten van hun bedrijfsvoering en de schade die derden hierdoor lijden. De regels over civiele aansprakelijkheid zijn een gedeeltelijke codificatie van de uitspraak in de zaak Milieudefensie tegen Shell, waarin de rechtbank Den Haag op 26 mei 2021 oordeelde dat Shell in 2030 haar uitstoot met 45% moet reduceren ten opzichte van 2019 om de gevaarlijke gevolgen van klimaatverandering te beperken.²

Op grond van de voorgestelde richtlijn is een onderneming aansprakelijk voor vergoeding van de schade wanneer zij nalaat potentiële negatieve effecten van de bedrijfsactiviteiten te beperken, te voorkomen of te beëindigen.

4. Zorgplicht voor bestuurders

In de huidige voorgestelde CSDDD is een plicht voor bestuurders en commissarissen van ondernemingen opgenomen, op grond waarvan zij in hun besluitvorming verplicht rekening moeten houden met de gevolgen van hun besluitvorming op het milieu, klimaatverandering en mensenrechten op zowel de korte en lange termijn.

Als zij dit niet op de juiste wijze doen, zou dit in strijd zijn met de zorgplicht en kan de betreffende bestuurder of commissaris mogelijk persoonlijk aansprakelijk worden gesteld. Daarnaast is ook opgenomen dat de bestuurders verantwoordelijk zijn voor het correct uitvoeren van het *due diligence* onderzoek en de getroffen maatregelen.

5. Sancties

Afsluitend wordt op grond van de voorgestelde richtlijn binnen elke lidstaat een toezichthoudende autoriteit aangewezen die de naleving van de CSDDD controleert. Deze autoriteit heeft onder meer de bevoegdheid om informatie op te vragen en onderzoek te verrichten met betrekking tot de naleving van de richtlijn. Wanneer blijkt dat een onderneming de verplichtingen niet op de juiste wijze naleeft, kan de autoriteit deze onderneming verplichten om binnen een passende termijn corrigerende maatregelen te nemen of zelf tussentijdse maatregelen vaststellen om het risico van ernstige en onherstelbare schade te voorkomen. Daarnaast kan de autoriteit ondernemingen ook sanctioneren op basis van geldboetes die worden gebaseerd op basis van de omzet van de betreffende onderneming.

Iedereen kan bij de autoriteit terecht om te melden dat een onderneming de verplichtingen op grond van de CSDDD niet naleeft. Deze melding moet wel worden onderbouwd op basis van objectieve omstandigheden.

² Rechtbank Den Haag, 26 mei 2021, [Milieudefensie tegen Shell](#).

Inwerkingtreding

Het voorstel voor de CSDDD is op 23 februari 2022 door de Europese Commissie gepubliceerd. Zowel het Europees Parlement als de Raad van Ministers moeten hun goedkeuring geven voor het wetsvoorstel. Wanneer de wet definitief is aangenomen, start een overgangperiode van twee jaar waarin lidstaten de tijd hebben om de richtlijn in nationaal recht om te zetten. Op 22 november 2023 hadden delegaties van de Europese Commissie, de Raad van Ministers en het Europees Parlement een overleg over de voorgestelde richtlijn. De verschillende instanties zijn nog in onderhandeling over de daadwerkelijke inhoud van de richtlijn, dus het voorstel zoals nu gepresenteerd, kan nog worden aangepast. Wat de daadwerkelijke gevolgen zijn van de richtlijn, wordt pas duidelijk wanneer er een definitief akkoord komt over de inhoud van de wet.

Toekomstbestendig **duurzaam** ondernemen!

Met de CSDDD en andere EU-regelgeving omtrent het klimaat onderweg, is het van belang voor alle ondernemingen - ongeacht omvang of sector - aan de slag te gaan met duurzaamheid. Het wordt voor ondernemingen steeds belangrijker en noodzakelijker om te starten met het verzamelen en analyseren van gegevens met betrekking tot het milieu en bedrijfsprocessen, ook die van partners waar de onderneming mee samenwerkt. Zodoende kunnen deze gegevens later worden gebruikt in onderbouwingen van de duurzaamheidsrapportage van ondernemers of hun partners in de keten. Daarnaast bieden de gegevens inzicht in de milieuprestaties van de onderneming. Deze vormen dan ook een solide basis om te inventariseren op welke plekken in het bedrijfsproces winst valt te behalen op het gebied van duurzaamheid. Verder stelt het een onderneming in staat verantwoordelijkheid te nemen voor duurzaamheidsprestaties, dit naar klanten uit te dragen en een duurzame toekomst te bevorderen.

ecommit biedt compensatieprogramma's aan waarmee ondernemingen hun resterende CO2-uitstoot kunnen compenseren door te investeren in geverifieerde projecten voor CO2-compensatie. Ontdek hoe ecommit positief kan bijdragen aan het bereiken van de duurzaamheidsdoelen van jouw onderneming.

Neem voor meer informatie contact op:

ecommit B.V.
info@ecommit.nl
085 - 0604 177
<https://ecommit.nl/>

Hester van Dord
Legal Counsel

Voor de volledige voorgestelde wettekst van de [CSDDD](#) verwijzen wij naar de officiële website van de Europese Unie.

Disclaimer

Dit informatiedocument is met grote zorgvuldigheid samengesteld aan de hand van Nederlands en Europees recht. Aan de informatie in dit informatiedocument kunnen echter geen rechten worden ontleend en ecommit is niet aansprakelijk voor eventuele onjuistheden.